

O'ZBEKISTONNING BMT DOIRASIDAGI FAOLIYATI VA TINCHLIKPARVAR TASHQI SIYOSATI

Yoriyev Ozodbek Oybek o'g'li

Jamoat xavfsizligi universiteti 3 bosqich kursanti

ARTICLE INFO

Received: 04th December 2023

Accepted: 10th December 2023

Online: 11th December 2023

KEY WORDS

*BMT, tashqi siyosat, hamkorlik,
butunjahon hamjamiyat.*

ABSTRACT

Ushbu maqolada O'zbekistonning BMT doirasidagi faoliyati va tinchlikparvar tashqi siyosati kabi masalalar yoritilgan.

BMT shunday tashkilotki yer yuzida tinchlikni va xavfsizlikni ta'minlash, davlatlarning va millatlarning o'zaro hamkorligini rivojlantirish maqsadida, 1945-yil 24 oktabrda fashizm ustidan g'alaba qozongan mustaqil davlatlarning ixtiyoriy birlashishi asosida tuzilgan xalqaro tashkilotdir. Shuningdek, bir yillik byudjeti 3 mlrd. dollarni tashkil qilmoqda.

O'zbekiston Respublikasi 1992-yil 2-martda BMTga qabul qilindi va jahon hamjamiyatining teng huquqli a'zosi bo'ldi. 1993-yil 28-sentabrda BMT Bosh Assambleyasining 48-sessiyasida mamlakatimiz 1-prezidenti Islom Karimov ilk bor ma'ruza qilib markaziy Osiyoni yadro qurolidan xolis zona deb e'lon qilish, Orol muammosi bo'yicha BMTning maxsus komissiyasini tuzish kabi bir qator takliflar bilan chiqdi. Buning natijasida 1993-yil oktabr oyida Toshkentda BMTning vakolatxonasi ochildi. Shuningdek O'zbekistonning tashabbusi bilan va BMT rahnomaligida 1995-yil sentabrda markaziy Osiyoda xavfsizlik va hamkorlik masalalariga bag'ishlangan Toshkent kengash-seminari tashkil etildi. Buning natijasida O'zbekiston va BMT o'rtasidagi munosabatlar hozirgi kungacha rivojlanib kelmoqda. Buning yaqqol isboti sifatida 2002-yil oktabr oyida BMTning bosh kotibi Kofe Ananning, 2010-yil aprel oyida Pan Gi Munning O'zbekistonga tashriflari mamlakatimizning xalqaro jamiyatdagi o'rni mustahkamlanib, o'bro-e'tibori ortib borilayotganligini ko'rsatishimiz mumkin. Ayniqsa 2017-yil iyun oyida BMT bosh kotibi Antoniu Guterrish O'zbekistonga tashrif buyirib, Samarqandda Prezident Shavkat Mirziyoyev bilan uchrashishi yuqoridagi fikrlarimizning yaqqol isbotidir. Guterrish o'z tashrifi chog'ida O'zbekiston Respublikasi birinchi Prezidenti Islom Karimov qabrini ziyorat qilib, keyin Orolboyi hududidagi vaziyat bilan tanishdi. Shuni ta'kidlash jo'izki, O'zbekiston va BMT o'rtasidagi munosabatlarning shu darajada yuksalishida birinchi Prezidentimiz Islom Karimovning o'rni juda ham katta hisoblanadi. Misol qilib, BMTning har bir sammitida o'zlarining muhim va foydali tashabbuslari bilan chiqqanlarini aytishimiz mumkin. Jumladan; Xavfsizlik Kengashining doimiy a'zolari tarkibiga Germaniya va Yaponiya kiritishni, global va mintaqaviy tahdidlarga munosabat bildirishda tezkorlikni oshirish uchun Bosh Kotib vakolatlarini kengaytirish lozimligi; Xavfsizlik Kengashining terrorizmga qarshi kurash

bo'yicha maxsus qo'mitasi ta'asis etilishi; Markaziy Osiyodagi murakkab muammolarni hal etish yo'llarini qidirish kabi tashabbuslarni aytishimiz mumkin. Bugungi kunda bu ishlarning davomchisi sifatida jahon sahnasiga prezidentimiz Shavkat Mirziyoyev chiqdilar va ilk ma'ruzalaridayoq dolzarb muammolar, tashabbuslar bilan o'z fikrlarini bildirdilar. Unga ko'ra: BMTning Yoshlar huquqlari to'g'risidagi xalqaro konvensiyasi ishlab chiqish va Bosh Assambleyaning "Ma'rifat va diniy bag'rikenglik" deb nomlangan rezolyutsiyani qabul qilish Markaziy osiyoda suv resurslaridan oqilona foydalanish, Orol dengizi qurishi muammosi, Afg'onistonda tinchlikka erishishning ma'rifiy yo'llari masalalari hisoblanadi. Ma'lumot o'rnida shuni unutmash kerakki I.A Karimovning BMT Bosh Assambleyasidagi ilk ma'ruzasi 1993-yil sentyabrda 48-sessiyasida bo'lgan bo'lsa, Sh.M Mirziyoyevning ilk ma'ruzasi 2017-yil 72-sessiyasida bo'lib o'tdi. Prezidentimiz aynan shu sessiyada qo'shni mamlakatlar bilan yaxshi qo'shnihilik munosabatlarini mustahkamlash masalari bo'yicha nutq so'zlab, Afg'oniston davlati bo'yicha alohida to'xtalib o'tdi. Buning yaqqol misoli sifatida 2017-yil 4-dekabrda davlat rahbarlarining Toshkentdagi rasmiy uchrashuvlari chog'ida hamkorlikni rivojlantirishga qaratilgan 16 hujjat imzolangani, 2017-yil yanvarda Prezidentimizning Afg'oniston bo'yicha maxsus vakili tayinlagani yoki butunjahon hamjamiyatining nigohini Afg'onistondagi muammolarning yechimini topishga qaratilgan Toshkent konferensiyasining o'kazilganligini ko'rsatishimiz mumkin.

O'zbekistonning BMTning bir qator ixtisoslashtirilgan muassasalari bilan aloqasi

O'zbekiston BMTning bir qator ixtisoslashtirilgan muassasalari bilan, jumladan, Jahon banki, Xalqaro valyuta fondi (XVF), Jahon savdo tashkiloti (JST), BMTning Yevropa bo'yicha iqtisodiy komissiyasi (YeIK), BMT savdo rivojlanish bo'yicha konferensiyasi guruhi kabilari bilan keng ko'lamli hamkorlik aloqalarini yo'lga qo'ydi. Shuningdek O'zbekiston Respublikasi BMT doirasidagi ixtisoslashgan muassasalar-Jahon sog'liqni saqlash tashkiloti, Xalqaro mehnat tashkiloti, Xalqaro bolalar jamg'armasi (YuNISEF), xalqaro olimpiya qomitasi, Xalqaro avtomobilchilar ittifoqi va boshqa tashkilotlarning

ham a'zosi hisoblanadi. Bugungi kunda kelib BMT ga 193 davlat a'z obo'lib kirgan. 2ta davlatga kuzatuvchi maqomiga ega (Falastin, Vatikan). Hozirda BMTning O'zbekistondagi vakili - Xelena Freyzer; O'zbekistonning BMTdagi doimiy vakili esa Ibragimov Baxtiyor Nematjonovich hisoblanadi.

Demak BMT ning jahondagi o'rni juda katta ekan. Bu tashkilot boshqa tashkilotlarga nisbatan o'ziga tegishli bo'lgan muammolarga maksimal darajada yondashadi. Shuningdek bu muammolarni yechimini o'sha joylarga borib, aniqlik kiritib, hal qilib kelmoqda. Buning yaqqol misoli sifatida BMT kotiblari Pangi Mun, Kofe Anan, Antoniu Guterrish O'zbekistonga tashriflarini aytishimiz mumkin. Bu voqealarning e'tiborli jihati shundaki, bularning hammasi O'zbekistonning xalqaro hamjamiyatdagi o'rni mustahkamlanib, obro'-e'tibori ortib borayotganining yaqqol dalilidir.

References:

1. Muratovich M. R., Rajaboevich I. A. HARBIY XIZMATCHILARNING KASBIY ONGINI SHAKLLANTIRISH VA RIVOJLANTIRISHDA UZLUKSIZ JARAYON SIFATIDA //PEDAGOGS jurnali. - 2023. - T. 36. - №. 1. - C. 32-34.

2. Muratovich M. R., Abduraxmonovich Q. A. HUQUQBUZARLIK LARNING PROFILAKTIKASI TO 'G' RISIDAGI QONUN-JAMOAT TARTIBINI SAQLASHNING HUQUQIY ASOSI SIFATIDA //PEDAGOGS jurnali. – 2022. – Т. 10. – №. 1. – С. 216-225.
3. Ёкубова И. Р. Способы выражения объекта в высказываниях с глаголами восприятия в современном русском языке //ЛВС. – 2019. – Т. 72. – С. 307.
4. кизи Наркулова И. Р. ОСОБЕННОСТИ ОБУЧЕНИЯ РУССКОМУ ЯЗЫКУ КУРСАНТОВ-БИЛНГВОВ С ИСПОЛЬЗОВАНИЕМ ИНФОРМАЦИОННО-КОММУНИКАЦИОННЫХ ТЕХНОЛОГИЙ //Educational Research in Universal Sciences. – 2022. – Т. 1. – №. 3. – С. 185-193.
5. Ашуров Р. Р. ОСОБЕННОСТИ ПРОФЕССИОНАЛЬНОЙ РЕЧИ ВОЕННОГО ЮРИСТА Ёриев Озодбек Ойбек ўғли //ЎЗБЕКИСТОНДА ИЛМИЙ ТАДҚИҚОТЛАР: ДАВРИЙ АНЖУМАНЛАР. – С. 34.
6. кизи Наркулова И. Р. СЛОВООБРАЗОВАТЕЛЬНОЕ ВАРЬИРОВАНИЕ ЗАИМСТВОВАНИЙ (НА МАТЕРИАЛЕ СЛОВАРЯ СИ ОЖЕГОВА) //INTERNATIONAL CONFERENCES. – 2022. – Т. 1. – №. 10. – С. 7-9.
7. Абдухафизов С. Н., Наркулова И., ГЛАГОЛАМ В. УЧРЕЖДЕНИЯХ//ORIENSS. 2023.№ 3 //URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/spetsifika-obucheniya-glagolam-vospriyatiya-v-vysshih-voennyh-obrazovatelnyh-uchrezhdeniyah> (дата обращения: 22.05. 2023).
8. Астанов Ш. Ш. РОЛЬ РУССКОГО ЯЗЫКА В СОЦИАЛЬНОЙ ЖИЗНИ СТРАН СНГ //ЎЗБЕКИСТОНДА ИЛМИЙ ТАДҚИҚОТЛАР: ДАВРИЙ АНЖУМАНЛАР: 10-ҚИСМ. – С. 136.
9. Narkulova I. R. PROJECT TECHNOLOGY AS A MEANS OF DEVELOPING THE INDIVIDUALITY OF CADETS //International journal of conference series on education and social sciences (Online). – 2023. – Т. 3. – №. 1.
10. Махмудов Р., Эрناзаров А. Ҳарбий хизматчилардаги касбий бузилишнинг (деформациянинг) сабаблари, омиллари ва унинг намён бўлиши //Общество и инновации. – 2022. – Т. 3. – №. 2/С. – С. 30-34.
11. Махмудов Р. М., Акбаров Л. И. ҲАРБИЙ ИНТИЗОМ ПСИХОЛОГИЯСИ //ИННОВАЦИИ В ПЕДАГОГИКЕ И ПСИХОЛОГИИ. – 2021. – Т. 4. – №. 2.
12. Abduraxmonovich Q. A., Muratovich M. R. JAMOAT XAVFSIZLIGINI TA'MINLASHNING VA'ZI BIR MASALALARI //PEDAGOGS jurnali. – 2022. – Т. 8. – №. 3. – С. 157-169.
13. Muratovich M. R., Abdurahmonovich Q. A. Children's and Girls' Community Learning and Raising Their Children's Community //Academicia Globe. – 2021. – Т. 2. – №. 10. – С. 92-98.
14. Наркулов , А. К. у. (2023). ЗНАЧИМОСТЬ ПАТРУЛИРОВАНИЯ В ОБЕСПЕЧЕНИИ ОБЩЕСТВЕННОГО ПОРЯДКА. Innovative Development in Educational Activities, 2(20), 239–243. Retrieved from <https://openidea.uz/index.php/idea/article/view/1763>
15. НОРМАТИВНО-ПРАВОВАЯ А. К. У. Н., ОРГАНИЗАЦИЙ Б. В ОБЛАСТИ ПРОТИВОДЕЙСТВИЯ КИБЕРТЕРРОРИЗМУ //Academic research in educational sciences. – 2022. – Т. 3.